

ANCA STUPARU

Povestirile unor școlari zvăpăiați

Amintiri pandemice

Cum te cheamă? Soarbe-zeamă!

Abia primiserăm *Abecedarele* și tovarășul învățător ne răsfirase deja prin clasă punându-ne aleatoriu în bănci. Eram vreo 30 de copii, foarte mici și speriați de această noutate a începutului de an școlar: ne pomeniserăm deodată, de la joaca de ieri, în clasa întâi, de azi. Era prima noastră zi de școală, mirați și depășiți oarecum de solemnitatea momentului; îmbrăcați cu uniforme ce miroseau a nou și a albastrul cerului de vacanță; fetele aveau fundițe mari prinse în păr sau lateral în cordeluțele de plastic alb, rigid. Ni se dăduseră cele două mari cărți de căpătâi: *Abecedarul* și *Cartea de Matematică*. Coperțile lor aveau culori vii, cu nuanțe de roz, violet și roșu, iar cartea de matematică avea câteva mașinuțe galbene și camioane, închise în cercuri, ce păreau a fi mai degrabă niște țarcuri în care, odată intrate, nu mai puteau ieși. Am aflat ulterior că acelor țarcuri li se spunea *mulțimi*. Am îmbrăcat cărțile primite în coperți de plastic, le-am pus etichetă, încercând să le aliniem și pe ele cumva la norme, dându-le o *uniformă* simbolică de cărți. Culorile de pe coperțile manualelor nu trebuiau să ne distragă, și astfel dispăreau rapid într-o îmbrăcămintă impersonală.

Tovarășu' învățător ne-a sugerat să învățăm numele colegilor cu care vom rămâne în aceeași clasă pentru opt ani. Și era bizar că nu aveau nume cu care eram obișnuiți, cum aveau ceilalți copii cu care mă jucam. Pe copiii ăștia îi chema ciudat: Bornuz, Vlăduceanu, Milutinovici, Trăilescu, Slavoia; unii aveau nume de înger, de ape sfințite sau de flori: Serafin, Iordan, Floare, Dafinoiu, dar și nume amuzante ca Urechiatu, Vulpeș, Slabu, Suciu, Latureș și nu erau nici urecheați, sau șireți, nici slabi, suciți și nu mergeau în lături! Am fost mirată că și pe mine mă strigă Stuparu. Deși nu aveam stupi, ba dimpotrivă, gustul lingurilor de miere pe care eram obligată să le înghit *pentru întărirea organismului* îmi dădea o stare de rău și de greață.

Atunci am avut revelația că tovarășu' învățător alesese să ne strige pe numele de familie. De ce oare nu ne spunea normal, numele noastre, nu ale familiei din care proveneam? M-am tot gândit, și ideea că nu putea ține minte atât de multe nume câți eram noi într-o clasă mi-a încolțit repede în cap. Poate pentru a le memora cât mai ușor, alegea la orele de muzică un cântec ca un joc cu nume: *Deschide urechea binel Să vedem ghicești ori bal Cine te strigă pe nume?! Hai, ghicește, nu mai sta!* În timp ce un copil stătea cu capul pe bancă și ochii închiși așteptând să îi fie strigat numele, pentru ca apoi acela să ghicească numele celui care l-a strigat. Și tot așa, până suna clopoțelul ce anunța pauza.

Între noi ne strigam pe numele mici, nădăjduind că într-un târziu *Tovarășu'*, cum îl strigam noi, le va reține și chiar ne va și striga așa. Ba mai mult, în pauze numărătorile de joacă erau tot cu numele noastre: *Ana Marial Sufragerial Giuri vai, vai, vai/ Oan, Ciu, Fri, For, Fai!* Și

câte unul dintre noi era eliminat din joc. Iar la întrebarea: *Cum te cheamă?* răspundeam automat: *Soarbe-zeamă!* *Cum te strigă?* *Mămăligă!* *Cum îți spune?* *Moș Tăciune!*

Amintirea primelor zile de școală a rămas cu fiecare, ne-am obișnuit cu o nouă rutină matinală, cu un alt vocabular, cu teme de casă, cu cravata de pionier și cu cântecele patriotice. Vag, simțeam că există o doctrină neînțeleasă ce ni se preda în școală, subtil, treptat, în termeni simpli, rimând și cântând *voios* cu tovarășul învățător: *Cine suntem noi?/ Pionierii! Și cutezători? Pionierii! Mulți ca niște flori! Pionierii! Ei trăiesc azi un vis împlinit!* Memoram versurile fără a procesa înțelesul cuvintelor, pentru că nu aveam habar nici de semantica din cuvântul *pionier* și cu atât mai puțin eram conștienți de vreo *cutezanță* a noastră sau de *visuri împlinite*. Visul nostru era să ieșim la joacă, să ne luptăm în tabere de *Hoții și Vardiștii*, sau *Gardiștii*, să terminăm cât mai repede temele și să avem o altă zi de joacă cu toți colegii, în clasă, să fim iar împreună.

Ni s-au spus multe în prima zi de școală, din care am înțeles și nu, având ochii încă cârpiți de somn, trăgând cu putere copilăria de mânecă, să mai rămână la joacă cu noi, punându-ne conștiincios planurile de o nouă vacanță în ghiozdanele de mușama și carton. Ca pe un alt fel de joacă am luat și școala generală, și prima ei zi. Ceea ce a fost foarte adevărat din ce ni s-a predat în acel 15 septembrie 1981 a fost că am rămas cu aceiași colegi opt ani, că am legat o afectivitate pe care timpul a consolidat-o uimitor.

Pietrarul lui Elian

*Elian Băcilă/ Pietre de o kilă/ Prinde o reptilă/ Elian Băcilă! Sau: Băcilozaaa!/ Stați pe loc!/ E Bacilul Koch! Câte nu strigam după el prin pauze și câte nu făceam împreună cu Elian! Concursuri de biciclete la Stadion, cross și alergături în curtea școlii, am mers împreună la Bughea în tabără, dar mai ales îmi amintesc de goana după pietre pe dealurile dimprejurul Orșovei pe care le străbăteam după bucăți de granit, mică sau ce ne-o mai fi ieșind în cale în disperarea colecționării de pietre pentru proiectul clasei a III-a: *Pietrarul*. Eram ca niște mici arheologi rătăciți într-o cetate romană printre ale cărei ruine căutam cu bețe și cio-cane pietre. Ne amuzam zicând din ce în ce mai repede până abandonam jocul de cuvinte râzând: *Capra crapă piatra-n patru, ca să crape capra-n patru!* Cu forma refăcută de noi: *Capra crapă piatra'n patru/ piatra crapă capul caprii*.*

În clasa a III-a, la ora de geografie ni se ceruse să ducem fiecare, în ultimul trimestru, câte un pietrar. O cerință esențială ca tovarășul învățător să ne poată încheia mediile. Auzisem de un meșter, Domnul Golici, care făcea pietrare, acele cutii din lemn, cu spațiu delimitat în pătrate în interior, în care trebuia să punem pietrele etichetate. Cutia era acoperită cu sticlă glisantă, iar noi trebuia să

o umplem cu diferite roci pe care să le identificăm. Îmi aduc aminte că schimbam între noi pietre, de parcă ar fi fost cartonașe cu dubluri de fotbaliști, care era o altă slăbiciune colectivă a noastră. Pe dealurile de la Orșova nu era o prea mare diversitate de pietre. Elian a sărit să ne ajute, dar mai ales să ne scoată din stresul că nu ne va fi gata pietrarul, o neliniște care ne cuprinsese pe mai toți. Într-o după-amiază, Elian ne-a invitat pe câțiva din noi, care încă nu ne terminaserăm pietrarul, acasă la el și ne-a arătat un pietrar uriaș, practic o vitrină de mobilă, o cutie foarte mare, de zeci de ori mai mare decât cea după care așteptam la rând să ne-o termine Domnul Golici, în care Elian ținea o colecție impresionantă de roci cu diferite forme, culori și mărimi. Am rămas toți uluiți. De unde le avea? Ne-a spus că e pasionat de speologie, un cuvânt care era total nou în vocabularul nostru de clasa a III-a. Ce o fi *speologie*? Tot Elian ne-a luminat atunci povestindu-ne cât de mult îi place să meargă prin peșteri, să colecționeze pietre și să citească despre ele. I-am arătat pietrele pe care le aveam noi, paradoxal le știa structura, numele, și pe mulți ne-a ajutat să le etichetăm.

Pe Elian îl strigam *Bacilu'* după unul dintre numele lui de familie și referire directă la bacilul Koch. Nu ne preocupa pneumonia, nici nu știam în clasele primare ce e și ce produce bacilul Koch; pentru noi era doar porecla lui Elian și numele unui bacil, care nu se chema Băcilă, ci Koch. Țin minte că tovarășu' învățător îi striga uneori pe Elian *Fekete Baci* și îl ruga insistent să își taie mai scurt părul, care, fiind în bucle, ieșea din norma ținutei de pionier. Era atât de hotărât tovarășu' să îl tundă, că într-o zi l-a chemat la școală pe bunicul lui Elian, Domnul Băcilă,

tot învățător, și au discutat împreună problema pletelor. Elian nu se încadra în tiparul pionieresc, părul se vedea cărlionțat, ieșind de sub bereta albă de pionier cu insigna României Socialiste în frunte. Cum eram în primele bănci, am auzit vocea Domnului Băcilă spunându-i blajin: *Eliane, tată, trebuie să mai scurtăm părul!*

De la Liceul de Marină, unde aveam orele în clasele a III-a și a IV-a, Elian mergea pe jos cu noi până la Sud. Pentru că nu erau decât două școli în oraș, și foarte mulți copii, Liceul de Marină ne-a împrumutat spațiu, oferindu-ne trei săli, și orele le făceam la ultimul etaj după-amiaza. Iarna terminam pe la cinci, pe întuneric. Ca să nu ne fie frică singuri pe drumurile înzăpezite, pline de gheață și brumă, luminate prost din loc în loc cu neoane chioare, ne împărțeam în grupuri pe cartiere: cei de la Nord și Coramnic erau un grup, cei din Evantai, Piață și Țurlui mergeau formând alt grup, copiii din Poiana Stelii, care stăteau cel mai departe, un altul, iar noi, cei din Sud, formam un grup mare la care se mai adăugau unu-doi copii din clasa paralelă a Doamnei Pătruțescu. Așa veneam împreună spre casă, vreo patru-cinci, cu ghiozdane în spate, guralivi, tot povestind. Iarna ne luminam drumul înzăpezit cu lanterne chinezești în forme sofisticate, subțiri, cu becuri ce își schimbau culoarea în roșu, verde, alb și albăstrui. Cu noi venea și Alex Jinga din clasa paralelă, a IV-a G. Cred că de la el am învățat niște cântece haioase pe care le cântam toți mergând spre Sud: *Hei, hai, Tiri Babana, ni s-a rupt în fund izmanal! Hei, hai, Țiri Babuska, am învățat să trag cu pușca! Hei, hai, Suleimain Pașa, mi s-a rupt în cot cămașa!*

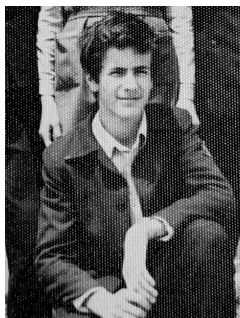
Lăsam pe fiecare, pe drum, la casa lui, până ajungeam la intersecția de la Turnul din Sud, care se bifurca spre strada Dierna și strada 23 August, unde mă despărțeam de Elian, noi fiind cei mai sudiști, cei mai de departe. Elian intră în jocul nostru de Șotron cu anii de școală cu unul dintre cele mai fascinante personaje, Jack Ferdinand, un caracter cu nume de cuceritor, un personaj comic, un clown al clasei, care oprea metaforic timpul, luându-ne în *dans robotic* în lumea lui hilară.

Jack Ferdinand, Cuceritorul!

*Povestire scrisă după amintiri ale lui
Elian Băcilă-Urechiatu*

Un capitol interesant este legat de Jack Ferdinand, care a venit cu noi în clasa a V-a, nu prea știam la început de unde. Am aflat după câteva săptămâni de cercetări la clasele mai mari că de fapt Jack rămăsese repetent, iar directorii au decis să îl pună în clasa noastră, care era considerată o clasă mai bună. Jack avea un deficiț pe care nu l-a identificat nimeni: râdea mereu, făcea grimase, era într-o veselie continuă, molipsitoare. Ne bufnea râsul doar când ne uitam la el. Avea niște ochelari uriași, cu ramă metalică, argintie, care păreau împrumutați și puși pe fața lui de copil. Repetând deja câteva clase, Jack era mult mai înalt decât noi și avea un talent înnăscut pentru desen, dans și muzică. Repeta orice bucată muzicală cu un auz de invidiat. Îmi amintesc cum la orele de muzică făcea *Dansul roboșilor*, un dans a cărui muzică era fredonată tot de Jack. Deodată devenea altul, își mișca picioarele ritmat, mima mișcări robotice, semăna cu un dans desprins

din clipurile cu Michael Jackson, ajuns din întâmplare în clasă la noi.

Tot legat de Jack, știu că am stat și eu cu el în bancă, era o strategie a profesorilor să pună un elev mai bun cu altul care avea nevoie să fie ajutat să facă progrese. Ne amuzam mult în timpul orelor și țin minte că după un timp m-au și mutat de lângă el, râdeam prea mult, așa că m-au pus cu Anne Marie în bancă.

Într-o zi, Jack, stând în prima bancă și văzând cum profesorul Stuparu explica de zor formule matematice, păru deodată că urmărește lecția cu atenție, ba mai mult, că formulele de pe tablă chiar capătă sens în mintea lui. Transcria ceva foarte pătruns, scria de zor cu multă atenție și devenise iar transfigurat ca de un alt dans robotic, mental de data asta, și deodată interesat de formulele explicate. Poate că de asta a fost și prins în fapt de profesor, desenându-l vampir. Adică așa îl vedea Jack, ca pe un vampir. Asta era viziunea lui de copil depășit de matematică. Atunci când a văzut cum l-a făcut, vă dați seama ce a urmat, au fost înjurături, urletele profesorului, furios că Jack îl desenase Vampir, un bombardament de tot felul de epitete senzaționale pe care i le spunea lui Jack. Au fost niște vremuri foarte frumoase și poate că atunci nimeni nu și-a dat seama, chiar dacă s-au petrecut în plină perioadă comunistă!

Ritualul unor îndrăgostiți

*Povestire scrisă după amintiri ale lui
Elian Băcilă și ale lui Petre Jianu*

Drumul spre școală, dar mai ales cel de la școală acasă, care voiam să dureze cât mai mult, să nu ne apucăm de teme, devenea o altă joacă, pe care o prelungeam din clasă, afară, pe stradă, trăgând-o cu noi pe drumul de întoarcere. Împreună cu Petrică ajunseserăm să avem un adevărat ritual de revenit acasă, cu drumuri întortocheate și opriri strategice unde ne încărcam bateriile și ne odihneam ca niște drumeți răpuși nu doar de povara mersului, dar și a desagilor cu cărți pe care le purtam în spinare.

Primul popas după școală era întotdeauna la *Cizmăria* din Zona Ghebaură. Acolo, tatăl lui Petrică, poreclit *Belmondo*, era șeful cizmăriei Cooperativa Cerna. Mirosul de piele nouă și de metal se amesteca cu bocănitul ciocanelor în tălpile pantofilor aduși la reparat. Eram uimit de faptul că acele cuie nu străpungeau talpa pantofilor. Un alt cizmar, ce aducea mult cu pictorul Toulouse-Lautrec, ne spunea râzând: *Măi copii, să îmi spuneți mie ce profesor vă supără, că îi face Nea Petrică o pereche de cizme și las câteva cuie afară, în talpă, să calce pe ele, de un an întreg nu mai ajunge profesorul ăla la școală!* Râdeam cu poftă și de fiecare dată când plecam, plănuiam cu Petrică

M-am reîntors pentru puțin timp în copilărie,
am re trăit momentele, am râs, am plâns... Ce minunat
ar fi să putem aduce timpul înapoi. Măcar puțin.

GABRIELA TRĂILESCU

Acum, gândindu-mă retrospectiv, am sentimentul că eram ca frații,
săream să ne ajutăm în pauze, mâncam unii de la alții, poate
ne și iubeam puțin unii pe alții, ca în preadolescență.

ANDREEA MARCU

Mă bucur tare mult, parcă am trăit din nou copilăria noastră!
Totul era foarte simplu și frumos!

ADINA BORNUZ

În cutia amintirilor mai am și cravata roșie,
semnată de toți când am terminat a VIII-a.

ANNE MARIE KREUTZER

Ce vremuri, ce copilărie frumoasă am avut noi!
M-am simțit acolo, prezent în poveste.

ALIN MILUTINOVICI

Au fost niște vremuri foarte frumoase, chiar dacă s-au petrecut în plină
perioadă comunistă, și poate că atunci unii dintre noi nu au realizat.
Cartea e un lucru extraordinar, iar fotografiile de grup sunt de zile mari!

ELIAN BĂCILĂ

Dincolo de problemele cotidiene, e bine să rămânem copii, să ne bucurăm
de lucruri mărunte! Referitor la colegi... sunt savuroși, îmi amintesc foarte
multe despre cei care eram în '89. Și spun asta în sens pozitiv! Iar regăsirea
aceasta este un lucru care îmi umple inima de bucurie!

FLORIN SLAVOIA